

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAkatINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQUARISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORI TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIVATLILIGINI BOSHQARISHDA RISK VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIY-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERTASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIVAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQISH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS.....	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidievna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIVALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliy Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ.....	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI.....	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH.....	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI.....	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI.....	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI.....	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
A.M. Azimov	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI.....	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDII MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI

Sultanov Anvar Abdullaevich

Qoraqalpog'iston Respublikasi
Investitsiyalar, sanoat va savdo
vazirligi bosh mutaxassisi,
Mirzo Ulug'bek nomidagi
O'zbekiston Milliy Universiteti
mustaqil izlanuvchisi
ORCID: 0009-0008-3146-3709
anvar.sultanov@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada Qoraqalpog'iston Respublikasida yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmining shakllanishida asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning iqtisodiy ahamiyati va ularning ta'sir mexanizmlari tahlil qilingani. Tadqiqotda hudud iqtisodiyotining tarkibiy xususiyatlari, investitsiya faolligining real sektor rivojiga ta'siri hamda ishlab chiqarish salohiyatining kengayishidagi o'rni ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar sanoat, infratuzilma, energetika va xizmatlar sohalarida qo'shimcha qiymat yaratish orqali YHM o'sishini rag'batlantiruvchi muhim omil sifatida ko'rib chiqilgani.

Kalit so'zlar: Yalpi hududiy mahsulot, ish kuchi, investisiya, investisiya siyosati, sanoat, sohalar, o'sish, inflyasiya, iqtisodiy barqarorlik yalpi hududiy mahsulot, asosiy kapitalga investitsiyalar, hududiy iqtisodiy o'sish, investitsiya faolligi, iqtisodiy rivojlanish omillari, hududiy iqtisodiyot, kapital qo'yilmalar, iqtisodiy samaradorlik, Qoraqalpog'iston Respublikasi, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar.

Abstract. This research article analyzes the economic significance of fixed capital investment in the formation of the gross regional product (GRP) in the Republic of Karakalpakstan and the mechanisms by which it influences it. The study provides a scientific basis for the structural features of the regional economy, the impact of investment activity on the development of the real sector, and its role in expanding production potential. Fixed capital investment is viewed as an important factor stimulating GRP growth through the creation of added value in the industrial, infrastructure, energy, and service sectors.

Key words: Gross regional product, labor force, investment, investment policy, industry, sectors, growth, inflation, economic stability, gross regional product, fixed capital investment, regional economic growth, investment activity, factors of economic development, regional economy, capital investment, economic efficiency, the Republic of Karakalpakstan, macroeconomic indicators.

Аннотация. В данной научной статье анализируется экономическое значение инвестиций в основной капитал в формировании объема валового регионального продукта (ВРП) в Республике Каракалпакстан и механизмы их влияния. Исследование научно обосновывает структурные особенности региональной экономики, влияние инвестиционной деятельности на развитие реального сектора и ее роль в расширении производственного потенциала. Инвестиции в основной капитал рассматриваются как важный фактор, стимулирующий рост ВРП за счет создания добавленной стоимости в секторах промышленности, инфраструктуры, энергетики и услуг.

Ключевые слова: Валовой региональный продукт, рабочая сила, инвестиции, инвестиционная политика, промышленность, секторы, рост, инфляция, экономическая стабильность, валовой региональный продукт, инвестиции в основной капитал, региональный экономический рост, инвестиционная активность, факторы экономического развития, региональная экономика, капиталовложения, экономическая эффективность, Республика Каракалпакстан, макроэкономические показатели.

KIRISH

Hududiy iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmining barqaror o'sishi muhim strategik maqsadlardan biri hisoblanadi. (YHM) hudud iqtisodiyotida yaratilgan qo'shimcha qiymatning umumiy hajmini ifodalab, ishlab chiqarish salohiyati, investitsiya faolligi va aholi farovonligining asosiy ko'rsatkichlaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu ko'rsatkichning o'sishida asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hal qiluvchi omil sifatida maydonga chiqadi.

Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirish, mavjud asosiy fondlarni modernizatsiya qilish, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini barpo etish hamda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish imkonini beradi. Bu jarayon mehnat unumdorligini oshirish, ishlab chiqarish tannarxini pasaytirish va raqobatbardosh mahsulotlar ulushini ko'paytirish orqali hudud iqtisodiyotida qo'shimcha qiymat yaratilishini tezlashtiradi. Natijada yalpi hududiy mahsulot hajmining o'sishi uchun mustahkam iqtisodiy asos shakllanadi.

Hududlar kesimida investitsiya oqimlarining samarali taqsimlanishi iqtisodiy nomutanosibliklarni kamaytirib, tarmoqlar diversifikatsiyasini kengaytiradi va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning yalpi hududiy mahsulot hajmiga ta'sirini ilmiy jihatdan tadqiq etish, ularning o'zaro bog'liqligini aniqlash hamda hududiy investitsiya siyosatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

A.R.Yaxshimuratovning "Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotiga investitsiya qilish zarurligi" nomli ilmiy maqolasida ekologik jihatdan muammoli hudud hisoblangan Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni, xususan, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish zarurati ilmiy jihatdan asoslangan. Mazkur maqsadga erishish uchun maqolada ekologik muammoli hududlar tasnifi amalga oshirilgan, Qoraqalpog'iston Respublikasining investitsion faoliyati tahlil qilingan hamda investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Xulosada hududning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, aholi turmush farovonligini oshirish va ekologik vaziyatni yumshatishda investitsiyalarning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini asoslab berilgan¹.

K.A.Saparovning "Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotiga investitsiyalarning tarkibi va dinamikasini ekonometrik tahlili" nomli ilmiy maqolasida hudud iqtisodiyotiga kiritilayotgan investitsiyalarning tarkibi, manbalari va vaqt bo'yicha o'zgarish dinamikasi chuqur ilmiy-amaliy hamda ekonometrik usullar asosida tahlil qilingan. 2010 – 2022-yillar statistik ma'lumotlari asosida asosiy kapitalga investitsiyalar, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar, aholi bandligi va korxonalar sonining yalpi hududiy mahsulotga ta'siri ko'p omilli regressiya modellari orqali baholangan. Tadqiqot natijalari xususiy va xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish iqtisodiy faollikni oshirishini ilmiy asoslab bergan².

B.B.Valiyevning "O'zbekiston mintaqalarida kapital oqimlari rivojlanishining zamonaviy xususiyatlari" nomli ilmiy maqolasida hududlarda kapital oqimlari rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari tahlil qilingan hamda investitsiyalarning hududlar bo'yicha taqsimlanishi, tarkibi va samaradorligi baholangan. Tadqiqotda asosiy kapitalga investitsiyalar, xorijiy investitsiyalar va yalpi hududiy mahsulot o'sishi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik kompleks tahlil asosida yoritilgan.

Tahlil natijalariga ko'ra, investitsiya oqimlari asosan tabiiy resurslar va ishlab chiqarish salohiyati yuqori bo'lgan hududlarda jamlangani, bu esa mintaqalar o'rtasida iqtisodiy nomutanosiblikni kuchaytirayotgani aniqlangan. Qoraqalpog'iston Respublikasi, Buxoro, Qashqadaryo va Navoiy viloyatlarida yirik sanoat va yoqilg'i-energetika loyihalari investitsiya o'sishining asosiy drayveri bo'lgan.

Maqoladagi ilmiy asoslangan xulosalarga ko'ra, mintaqalarni mutanosib rivojlantirish uchun har bir hududning nisbiy ustunliklarini hisobga olgan holda investitsiya siyosatini takomillashtirish, agrosanoat tarmoqlarini rivojlantirish, xorijiy kapitalni jalb qilish mexanizmlarini kuchaytirish va maxsus iqtisodiy zonalar faoliyatini kengaytirish zarurligi asoslab berilgan³.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ilmiy abstraksiyalash, tahlil va sintez, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilib, investitsiya jarayonlarining hududiy iqtisodiy o'sishga ta'siri nazariy jihatdan asoslandi.

1 Yaxshimuratova A. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТISODIYOTIGA ИНВЕСТИЦИЯЛАР КИРИТИШ ЗАРУРАТИ // Economics and Innovative Technologies. – 2022. – Т. 10. – №. 3. – С. 55-64.

2 Saparov K. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТISODIYOTIDA ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ ТАРКИБИ ВА ДИНАМИКАСИНННГ ЭКОНОМЕТРИК ТАХЛИЛИ //Economics and Innovative Technologies. – 2023. – Т. 11. – №. 3. – С. 223-234.

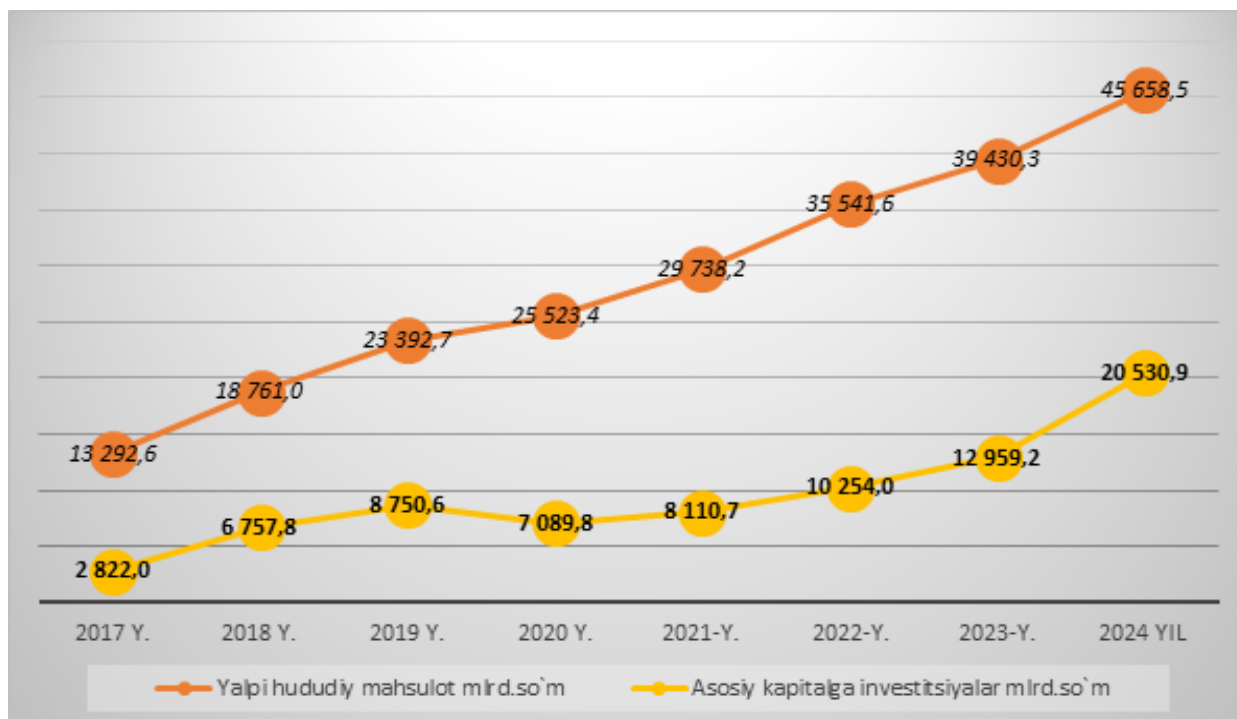
3 Валиев Б. Современные характеристики развития потоков капитала в регионах Узбекистана //Экономика и инновационные технологии. – 2016. – №. 2. – С. 21-27.

Statistik va taqqoslama tahlil usullari orqali yalpi hududiy mahsulot hajmi hamda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar o'rtasidagi dinamik bog'liqlik yillar kesimida o'rganildi. Bundan tashqari, grafik va diagrammatik usullar orqali olingan natijalar vizual tarzda ifodalandi. Ushbu usullarning uyg'un qo'llanilishi tadqiqot xulosalarining ilmiy asoslanganligi va amaliy ahamiyatini oshirishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmi va asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar o'rtasida uzviy va o'zaro bog'liq munosabat mavjud. Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish va kengaytirish, infratuzilmani rivojlantirish hamda texnologiyalarni yangilash orqali iqtisodiy o'sishning asosiy manbai hisoblanadi. Mazkur jarayon natijasida hududda qo'shimcha qiymat yaratiladi va bu bevosita YHM hajmining o'sishida aks etadi. Shu bilan birga, YHM hajmining ortishi hududning investitsiyaviy jozibadorligini oshirib, yangi investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay iqtisodiy muhit yaratadi. Demak, investitsiyalar va YHM o'rtasida ikki tomonlama, ya'ni aylanma bog'liqlik shakllanadi. Shbu bog'liqlikni kengaytirish va mustahkamlashda institusional mexanizmlar muhim o'rin tutadi. Avvalo, investitsiya faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy bazani takomillashtirish, mulk huquqi kafolatlarini kuchaytirish va shartnomalar ijrosini ta'minlash orqali investorlar ishonchini oshirish zarur. Ikkinchidan, hududiy darajada investitsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi institutlar ya'ni rivojlanish agentliklari, maxsus iqtisodiy zonalar, sanoat parklari va investitsiya jamg'armalarini faollashtirish muhim ahamiyat kasb etadi (1-rasm).

1-rasm. 2017-2024-yillarda Qoraqalpog'iston Respublikasi yalpi hududiy mahsuloti hajmi va asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi⁴.

2017 – 2024-yillar davomida Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiy rivojlanishida barqaror ijobiy tendensiyalar kuzatildi. Diagrammada keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, yalpi hududiy mahsulot hajmi 2017-yildagi 13,3 trln so'mdan 2024-yilga kelib 45,7 trln so'mgacha oshgan bo'lib, bu qariyb 3,4 barobar o'sishni anglatadi. Mazkur jarayon hudud iqtisodiyotida ishlab chiqarish hajmlarining kengayishi, sanoat va xizmatlar ulushining ortishi hamda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlangan investitsiya siyosati bilan bevosita bog'liqdir.

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi ham mazkur davrda sezilarli darajada oshgan. 2017-yilda 2,8 trln so'mni tashkil etgan investitsiyalar 2024-yilga kelib 20,5 trln so'mgacha yetgan. Biroq investitsiyalar dinamikasi YaHM o'sishiga nisbatan notekis bo'lgan. Xususan, 2019–2020-yillarda investitsiyalar hajmining qisqarishi kuzatilgan bo'lsa-da, YaHM o'sishi davom etgan. Bu holat avvalgi yillarda kiritilgan investitsiyalarning kechiktirilgan (lag) samara berishi, mavjud ishlab chiqarish quvvatlaridan samarali foydalanish va ichki talabning nisbatan barqarorligi bilan izohlanadi.

4 <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/investments>

2021–2024 yillarda esa investitsiyalar va YaHM o'sishi o'rtasidagi musbat bog'liqlik yanada kuchaydi. Ayniqsa, energetika (shamol va quyosh elektr stansiyalari), gaz-kimyo, qurilish materiallari sanoati va infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgan yirik investitsiyalar ishlab chiqarish hajmini oshirib, YaHMning tez sur'atlarda o'sishiga xizmat qildi. 2024-yilda investitsiyalar hajmining keskin ko'payishi YaHM o'sish sur'atlarini yanada tezlashtirganini ko'rsatadi.

Mazkur davrda investitsiyalarning YaHMga ta'siri nafaqat to'g'ridan-to'g'ri, balki bilvosita mexanizmlar orqali ham namoyon bo'ldi. Jumladan, yangi investitsiya loyihalari hisobiga bandlik darajasi oshdi, aholi daromadlari ko'paydi, bu esa ichki iste'mol va xizmatlar sektorining rivojlanishiga turtki berdi. Shu bilan birga, xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi loyihalar orqali zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv tajribasi hudud iqtisodiyotiga kirib keldi.

Umuman olganda, 2017–2024-yillarda Qoraqalpog'iston Respublikasida YaHM va asosiy kapitalga investitsiyalar o'rtasida barqaror musbat bog'liqlik mavjudligi kuzatiladi. Biroq bu bog'liqlikning kuchi investitsiyalarning tarmoq tarkibi, ularning samaradorligi va hudud iqtisodiyotiga integratsiyalashuv darajasiga bevosita bog'liq. Shu sababli, kelgusida investitsiyalarni nafaqat hajman oshirish, balki ularning samaradorligini kuchaytirish, qayta ishlash va yuqori qo'shilgan qiymat yaratadigan sohalarga yo'naltirish Qoraqalpog'iston Respublikasi yalpi hududiy mahsulotining barqaror va uzoq muddatli o'sishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida tadbirkorlik va investisiya faoliyatini rag'batlantirishga qaratilgan soliq, bojxona, yer va moliyaviy imtiyozlar hududiy iqtisodiy o'sishning muhim institusional drayveri hisoblanadi. Mazkur imtiyozlar yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmining o'sishi va asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar dinamikasiga to'g'ridan-to'g'ri hamda bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Amaldagi hujjatlarda belgilangan imtiyozlar tadbirkorlik muhitini yaxshilash, investisiya risklarini kamaytirish va xususiy kapital faolligini oshirishga xizmat qiladi.

Avvalo, soliq imtiyozlarining YHM o'sishiga ta'siriga to'xtalsak, foyda solig'i, yer solig'i, mol-mulk solig'i va ayrim hollarda aylanmadan olinadigan soliq stavkalarining keskin kamaytirilishi korxonalar ixtiyorida qoladigan sof daromad hajmini oshirgan. Bu esa ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va ish o'rinlari yaratish imkoniyatini kuchaytiradi. Ayniqsa, 2027–2031-yillargacha amal qilayotgan imtiyozlar investisiya loyihalarining o'zini qoplash muddatini qisqartiradi, natijada real sektorda qo'shimcha qiymat yaratish sur'atlari jadallashadi. Bu jarayon YAHM tarkibida sanoat, xizmatlar va turizm sohalari ulushining oshishiga olib keladi⁵.

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmiga ta'sir etuvchi muhim omil sifatida yer uchastkalari va davlat mulki ob'ektlarini imtiyozli shartlarda ajratish mexanizmlarini qayd etish zarur. Yer va infratuzilma bilan ta'minlash bo'yicha to'g'ridan-to'g'ri qarorlar (masalan, Nuqus shahri va boshqa tumanlarda investisiya qiymatiga bog'liq yer ajratish me'yorlari) investorlarning boshlang'ich xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Bu esa kapital qo'yilmalarning ko'payishiga va investisiya loyihalarining hududiy konsentratsiyasiga olib keladi.

Subsiya va kompensatsiya mexanizmlari (xususan, mehmonxona xo'jaligi, muzlatkich omborlar, qayta tiklanuvchi energiya manbalari bilan bog'liq xarajatlarni qoplash) investisiya faoliyatining tarmoqlar kesimida diversifikatsiyalashuvini ta'minlaydi. Bunday qo'llab-quvvatlash turlari xususiy investorlar uchun bozordagi noaniqlikni pasaytiradi, kapitalni uzoq muddatli loyihalarga yo'naltirishni rag'batlantiradi. Natijada asosiy kapitalga investitsiyalar nafaqat hajman o'sadi, balki sifat jihatidan ham takomillashadi.

Mazkur imtiyozlar multiplikativ iqtisodiy ta'sirni shakllantiradi. Investitsiyalarning o'sishi qurilish, transport, logistika, moliya va xizmat ko'rsatish sohalarida qo'shimcha talab yaratadi. Bu esa aholi bandligini oshiradi, daromadlar o'sishini ta'minlaydi va ichki iste'mol kengayishi orqali YAHM o'sishini yanada tezlashtiradi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida joriy etilgan imtiyozlar tizimi investisiya muhitini institusional jihatdan mustahkamlab, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmini barqaror oshirishga xizmat qilmoqda. Mazkur jarayon esa real sektorda qo'shimcha qiymat yaratishni rag'batlantirib, YAHMning o'rta va uzoq muddatli o'sishini ta'minlash uchun mustahkam iqtisodiy zamin yaratmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari yalpi hududiy mahsulot (YHM) hajmi va asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar o'rtasida barqaror, uzviy va o'zaro kuchli bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi. Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, infratuzilmani rivojlantirish va texnologik yangilanishni jadallashtirish orqali hudud iqtisodiyotida qo'shimcha qiymat yaratilishiga xizmat qiladi. Bu jarayon o'z navbatida YaHM hajmining o'sishida muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida olib borilgan tahlillar 2017–2024-yillarda investitsiya hajmining ortishi YHM o'sish sur'atlarining tezlashuvi bilan uyg'un tarzda kechganini ko'rsatadi. Ayniqsa, energetika,

5 <https://lex.uz/docs/6181114>

sanoat va infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgan yirik investitsiyalar hudud iqtisodiyotining tarkibiy jihatdan yangilanishiga va iqtisodiy faollikning oshishiga turtki bergan. Shu bilan birga, ayrim yillarda investisiya hajmining pasayishiga qaramasdan, YaHM o'sishining saqlanib qolishi investitsiyalarning kechiktirilgan samarasi va mavjud resurslardan samarali foydalanish bilan izohlanadi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari hududiy iqtisodiy o'sishni ta'minlashda investitsiya siyosatini yanada takomillashtirish, asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar samaradorligini oshirish va ularni yuqori qo'shilgan qiymat yaratuvchi tarmoqlarga yo'naltirish zarurligini ko'rsatdi.

Asosiy kapitalga kiritilayotgan investitsiyalarni yalpi hududiy mahsulotga eng yuqori ta'sir ko'rsatuvchi tarmoqlarga yo'naltirish zarur. Xususan, qayta ishlash sanoati, energetika, logistika va xizmatlar sohasida yuqori qo'shilgan qiymat yaratadigan loyihalarni ustuvor qo'llab-quvvatlash investitsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshiradi. Buning uchun hududiy investitsiya dasturlarida tarmoqlar kesimida aniq ustuvorliklar belgilanishi maqsadga muvofiq.

Hudud iqtisodiyotida davlat investitsiyalariga qaramlikni kamaytirish va xususiy hamda xorijiy kapital ishtirokini kengaytirish zarur. Buning uchun soliq va bojxona imtiyozlarini takomillashtirish, investorlarga yer va infratuzilma bilan ta'minlash mexanizmlarini soddalashtirish hamda davlat-xususiy sheriklik loyihalarini faol joriy etish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Madaminov I. ИНВЕСТИЦИЯЛАР ВА УЛАРНИНГ ХУДУД ИҚТИСОДИЁТИ РИВОЖЛАНИШИГА ТАЪСИРИ // Economics and Innovative Technologies. – 2023. – Т. 11. – №. 4. – С. 100-109.
2. Yaxshimuratova A. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЁТИГА ИНВЕСТИЦИЯЛАР КИРИТИШ ЗАРУРАТИ // Economics and Innovative Technologies. – 2022. – Т. 10. – №. 3. – С. 55-64.
3. Saparov K. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЁТИДА ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ ТАРКИБИ ВА ДИНАМИКАСИНИНГ ЭКОНОМЕТРИК ТАҲЛИЛИ // Economics and Innovative Technologies. – 2023. – Т. 11
4. Валиев Б. Современные характеристики развития потоков капитала в регионах Узбекистана // Экономика и инновационные технологии. – 2016. – №. 2. – С. 21-27.
5. Убайдуллаев К., Алымов А. К. Перспективы развития промышленности в Республике Каракалпакстан // Бюллетень науки и практики. – 2020. – Т. 6. – №. 10. – С. 258-265.
6. Урунов А. А., Сатимова Д. Н. Инвестиционная привлекательность и инвестиционная активность региона: направления активизации центров экономического развития // Вестник Алтайской академии экономики и права. – 2024. – №. 9-1. – С. 137.
7. Бегалов Б. А. и др. Статистический анализ инвестиций в основной капитал в Республике Узбекистан в условиях цифровой трансформации // Цифровые модели и решения. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 37-50.
8. <https://lex.uz/docs/6181114>
9. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/investments>
10. <https://uzbekistan.org.ua/ru/news/48-economica-news2/investitsionnyj-klimat/5255-investitsionnyj-potentsial-respubliki-karakalpakstan.html>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>